

BBABAC/BSOBAC Bacheloroppgave 2023 VÅR

Bacheloroppgave

«Hvilke faktorer påvirker språk- og integreringsprosessen for våre nye landsmenn, og hvordan kan skole, arbeidsliv og fritidsaktiviteter støtte opp om en god inkludering?»

Universitetet
i Stavanger

**Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Bachelor i sosialt arbeid**

Stavanger/16.04.2023

Kandidatnummer: 4505

Antall ord: 9579

Table of Contents

BBABAC/BSOBAC Bacheloroppgave 2023 VÅR	1
Bacheloroppgave	1
1.0 Innledning	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema	4
1.2 Presentasjon av problemstilling	5
1.4 Begrepsavklaringer	7
1.4.1 Integrering	7
1.4.2 Mangfold	7
1.4.3 Etnisitet.....	8
1.4.4 Norskrøven	8
2.0 Teoretisk rammeverk	8
2.1 Integrering og inkludering	9
2.2 Skolens rolle i integreringen	9
2.3 Nordmenn som innvandrere	10
2.4 Integrering i nåtidens Norge	10
2.5 Deltakelse i samfunnet	11
2.6 Innvandrerforeninger	11
2.7 Kultur og Interkulturell kommunikasjon	12
3.0 Metode	14
3.1 Valg av metode	14
3.2 Litteraturstudie som metode	14
3.3 Grunnlag for valg av litteratur	14
3.4 Datainnsamling	15
3.5 Analyse og troverdighet	16
4.0 Sammendrag av artikler	16
4.1 Første artikkel	18
4.1.3 Ut av komfortsonen	19
4.1.4 Et kulturelt aspekt?	19
4.2 Andre artikkel	21
4.2.1 Språkkunnskaper og arbeid.....	22
4.2.2 Arbeidsgivers perspektiv	22
4.3 Tredje artikkel	23
4.3.1 Hva er et språkmøte?	24
4.3.2 Hva snakker de om?	24
4.3.3 Digitale språkmøter	24
4.3.4 Hjelp til skolearbeid.....	25
5.0 Drøfting av funn	26
5.1 Integrering i storsamfunnet	26
5.1.1 Kritikk av studiet	26

5.1.2 Å engasjere storsamfunnet.....	26
5.1.3 Integrering og segregering.....	26
5.1.4 Hva betyr kultur?.....	27
5.1.5 Kulturelle forskjeller og fordommer.....	28
5.2 Integrering i skolen.....	29
5.2.1 Språkmøter og integrering.....	29
5.3 Integrering i arbeid.....	30
5.3.1 Norskprøven og integrering.....	30
6.0 Konklusjon.....	32
6.1 Fritidsaktiviteter som arena.....	32
6.2 Skole som arena.....	32
6.3 Arbeidsliv som arena.....	33
6.4 Integrering. Et delt ansvar.....	33
6.5 Avsluttende refleksjoner.....	34
Litteraturliste.....	35

1.0 Innledning

Integrering av flyktninger og innvandrere er en aktuell og utfordrende problemstilling i dagens samfunn. Med stadig økende globalisering, krig og konflikt i ulike deler av verden, har antallet flyktninger og innvandrere som kommer til Norge økt betraktelig de siste årene. Samtidig er det mange som sliter med å finne sin plass i det norske samfunnet, og opplever barrierer som språk, kulturelle forskjeller og mangel på nettverk.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Det er flere grunner til at jeg ønsker å skrive om akkurat dette temaet. Hovedgrunnen er at det er noe jeg interesserer meg for. Jeg brenner virkelig for å lære om ulike språk og kulturer. I tillegg er det viktig for meg at vi nordmenn gjør det vi kan for å hjelpe våre nye landsmenn med å fult og helt bli en del av samfunnet. Dette er grunnen til at jeg ønsker å undersøke dette temaet nærmere. Det gir meg muligheten til å finne svar på mange av de spørsmålene jeg ofte stiller meg selv.

Jeg har noen erfaringer som jeg tror kan komme til å være nyttige under arbeidet med oppgaven. Den første og viktigste, er at jeg hadde praksisperioden min i en flyktningsenhet. Der fikk jeg erfare hvordan en integreringsprosess går for seg. Dette gir meg et godt utgangspunkt til både å forstå, og å lære mer om temaet. En annen relevant erfaring jeg har er at jeg driver mye med språklæring og reising selv, og jeg har i perioder bodd i utlandet. Av den grunn vet jeg litt om hvor krevende og skremmende det kan være å bruke et språk man ikke er komfortabel til å integreres i bland majoritetsbefolkningen. Jeg håper at disse erfaringene kan komme til nytte nå når jeg skal skrive bacheloroppgaven min.

I tillegg ser jeg på integrering som er svært viktig tema innen den sosialfaglige sektoren. Det er en rekke ulike yrkesgrupper som møter flyktninger og innvandrere i arbeidssammenheng, og av det grunn er det viktig å fremme kunnskap om dette temaet.

I denne bacheloroppgaven vil jeg undersøke hvilken betydning skole, arbeidsliv og fritidsaktiviteter har for flyktninger som kommer til Norge. I tillegg kommer jeg til å trekke frem ulike faktorer som er med på å påvirke integreringsprosessen til våre nye landsmenn. Dette er et tema jeg interesserer meg veldig for. Våren 2022 fikk jeg muligheten til å være

utplassert som student i praksis i en kommunal avdeling som arbeider med bosetting, og introduksjonsprogram for flyktninger. Her gjorde jeg meg noen erfaringer som skapte en interesse for temaet jeg ønsker å belyse i denne bacheloroppgaven.

Da jeg var utplassert i praksis, var jeg spesielt opptatt av det som hadde med språkopplæring å gjøre. Det var tydelig at det er store individuelle forskjeller på hvor stort fokus hver enkelt har på å lære det norske språket. Jeg ble nysgjerrig på hvorfor det er slik, og hvilken påvirkning graden av språkferdigheten kan ha på integreringsprosessen. De siste årene har jeg hatt mye kontakt med både innvandrere og flyktninger i Norge. Det som går igjen, er at de fleste forteller meg at det er vanskelig for dem å få seg venner i Norge. Jeg har selv gode erfaringer når det kommer til å få venner i andre land og andre kulturer, og av det grunn synes jeg det er interessant og viktig å finne mer ut av hvorfor mange hevder at det er vanskeligere i Norge.

1.2 Presentasjon av problemstilling

«Hvilke faktorer påvirker språklærings- og integreringsprosessen for våre nye landsmenn, og hvordan kan skole, arbeidsliv og fritidsaktiviteter støtte opp om en god inkludering?»

Dette er en todelt problemstilling. Den første delen av problemstillingen angår å belyse faktorer som påvirker språk og inkluderingsprosessen for våre nye landsmenn. Jeg har også inkludert skole, arbeidsliv og fritidsaktiviteter da dette er sentrale arenaer for inklusjon.

Jeg inkluderer begrepet «våre nye landsmenn» siden det kan brukes som en samlebetegnelse på flyktninger og innvandrere. Grunnen til at jeg har valgt å gjøre det på denne måten, er at jeg mener at de momentene jeg trekker frem i oppgaven vil gjelde tilnærmet likt for både flyktninger og innvandrere. Fritidsaktiviteter, skole- og arbeidsliv vil være relevant for begge gruppene. I datagrunnlaget og pensumet jeg har brukt i oppgaven trekker jeg frem begge gruppene, og vil dermed bruke begrepene flyktning, innvandrer, og våre nye landsmenn om hverandre. Selv om fortiden til en flyktning og en innvandrer kan se svært forskjellige ut, vurderer jeg at integreringsprosessen vil inneholde mange av de samme momentene.

Det er ikke mulig å belyse alt som er relevant for språklæring og integrering, og jeg har dermed inkludert et utvalg av det som jeg vurderer som mest relevant.

1.3 Sosialfaglig relevans og formål

Ifølge Kleppe (2015) er arbeid med enslige mindreårige flyktninger, og flyktninger som har opplevd krig og uro en både naturlig og viktig del av sosialarbeiderens ansvar. I tillegg er det å skrive bacheloroppgave om integrering av flyktninger sosialfaglig relevant av flere grunner.

Ifølge Bø (2022) har flyktninger en sårbar og ofte marginalisert posisjon i samfunnet, og det er derfor viktig å studere hvordan man kan styrke deres sosiale inkludering. Sosialfaglige teorier og perspektiver kan være til hjelp når man skal analysere og forstå de ulike faktorene som påvirker integreringsprosessen for flyktninger. Dette kan inkludere faktorer som økonomi, helse, utdanning, arbeid og bolig. Ved å bruke sosialfaglige teorier kan man også identifisere og analysere eventuelle barrierer og utfordringer som flyktninger kan møte i integreringsprosessen.

I tillegg er sosialt arbeid ifølge Kleppe (2015) en sentral aktør i integreringsarbeidet, og det er derfor viktig å undersøke hvilke tiltak som kan bidra til en vellykket integrering av flyktninger. En bacheloroppgave om integrering av flyktninger kan bidra til en økt forståelse og bevissthet omkring flyktnings situasjon og behov. Dette kan igjen føre til en mer kunnskapsbasert og effektiv integreringspolitikk og -praksis. Samlet sett er en bacheloroppgave om integrering av flyktninger sosialfaglig relevant fordi den kan bidra til å øke kunnskapen om utfordringene flyktninger står overfor, samt hvilke tiltak som kan bidra til en vellykket integrering. Gjennom å bruke sosialfaglige perspektiver og teorier kan man også bidra til å utvikle en mer helhetlig tilnærming til integreringsarbeidet. (Kleppe, 2021, s. 22–24)

1.4 Begrepsavklaringer

Under vil jeg definere noen begreper som kommer til å være sentrale videre i oppgaven.

1.4.1 Integrering

Ifølge (Aanesen, 2020, s. 1) handler integrering om at minoritetsbefolkningen er akseptert og deltakende i storsamfunnet, samtidig som deres opprinnelige særpreg bevares. Dette vil altså ikke bety at minoritetsbefolkningen trenger å være lik storsamfunnet. Derimot beskriver Aanesen integrering mer som at minoritetsbefolkningen skal være innlemmet i høy grad, men likevel ikke så høy grad at de går vekk ifra deres egen kultur og levemåte.

Aanesen sier videre at (2020), integrering blir sett på som helhetlig i Norge. Aanesen definerer også integrering som «Å bli helhetlig». Dette innebærer at Norge som storsamfunn har som målsetning å akseptere fremmede kulturer og særpreg. Det handler altså om å skape en balanse der minoritetsbefolkningen deltar i samfunnet, samtidig som de bevarer sin kulturelle identitet.

Et eksempel på dette, er at innvandrere i Norge får undervisning i norsk, slik at de lettere kan delta i storsamfunnet. I tillegg får barna morsmålundervisning, slik at de kan beholde den språklige delen av kulturidentiteten sin.

Aanesen (2020) deler begrepet integrering opp i tre. Den første er økonomisk integrering, noe som skjer gjennom arbeidslivet. Den andre er sosial integrering, som skjer i sosiale nettverk der man møter etnisk norske. Den siste er integrering gjennom aktivitet, noe som skjer i frivillige organisasjoner, interesseorganisasjoner, idrettslag, politikk og skolerelaterte aktiviteter.

1.4.2 Mangfold

Ifølge Hilt (2020) er mangfold et positivt ladet begrep. Mangfold, eller diversitet, som det også kalles, blir sett på som positivt for samfunnet. Å se på mangfold som noe positivt innebærer at man ser på ulikheter mellom mennesker som styrker og ikke svakheter. Ofte er det de som ikke tilhører majoritetsbefolkningen som blir sett på som den gruppen som tilfører mangfold til samfunnet. Med andre ord er det de som skiller seg ut fra «det vanlige» som skaper mangfold. (Hilt, 2020)

1.4.3 Etnisitet

Etnisitet kan finnes gjennom merkbare signaler eller tegn, i form av språk, klær, livsstil eller noe annet som fremhever ulikhet. I tillegg er det en usynlig verdi man har med seg, basert på hvor man kommer fra. Som annengenerasjons innvandrere balanserer man gjerne mellom to forskjellige kulturelle tilhørigheter. Det vil ofte finnes et krav om å passe inn på en sosialt akseptert måte både i familien og i samfunnet. Dette kan i enkelte tilfeller skape en slags rollekonflikt. (Tjora, 2018)

1.4.4 Norskprøven

Norskprøven er utarbeidet av Kompetanse Norge. Ifølge deres egne nettsider, tester prøven deltakeres evner knyttet til både lesing, skriving, lytting og snakking. Det er altså en helhetlig prøve, og ikke bare en teoretisk test. Språk vurderes i seks forskjellige nivåer, der A1 er lavest og C2 er høyest. For å få seg arbeid, er det ifølge Kompetanse Norge, ofte nødvendig at man skal ha nivå A2 eller B1. Dette varierer fra jobb til jobb, og i hvilken grad det er nødvendig å ha gode språkkunnskaper. For å komme inn på høyere utdanning er hovedregelen at man har minst B2. (Kompetanse Norge, 2023)

2.0 Teoretisk rammeverk

I dette teoretiske kapittelet vil jeg presentere det pensumet jeg har valgt for min bacheloroppgave. Valget av dette pensumet er basert på en nøye vurdering av relevans og interesse for problemstillingen og oppgavens formål. Pensumet vil gi et bredt og helhetlig perspektiv på temaet, samt bidra til å utdype de ulike aspektene ved problemstillingen.

Jeg mener at det valgte pensumet er svært relevant og interessant for oppgaven og problemstillingen. Det vil gi meg muligheten til å utforske problemstillingen fra ulike vinkler, og å undersøke hvordan de ulike fagområdene ser på temaet. Videre vil det gi meg et grunnlag for å kunne skape diskusjon og drøfting, både innenfor og på tvers av fagområder.

Da integrering av flyktninger og innvandrere er et stort og komplekst tema, finnes det en rekke annen litteratur som kunne vært relevant å ha med i denne oppgaven. Av hensyn til plass i oppgaven har jeg valgt ut det som jeg vurderer som mest relevant og avgjørende for å komme frem til et grundig svar på problemstillingen.

2.1 Integrering og inkludering

Integrering og inkludering er to begreper som gjerne brukes om hverandre i dagligtalen, men i fagspråket er dette to begreper som bør holdes adskilt. Når man snakker om inkludering innebærer dette at det er majoritetsbefolkningen som handler ovenfor minoritetsbefolkningen. Inkludering setter minoriteten i en passiv posisjon, siden man ikke kan inkludere seg selv der man i utgangspunktet ikke er inkludert. Inkludering er altså noe som skapes av majoritetsbefolkningen, og som mottas av minoritetsbefolkningen. Integrering derimot har en mer omfattende betydning. Begrepet integrering omfatter både prosessene som bidrar til at innvandrere innlemmes i det norske storsamfunnet, og det inkluderer også innvandreres påvirkning og medvirkning i samfunnet. Integrering kan ses på som en prosess om skjer mellom majoritet og minoritet, der begge er handlende grupper. (Ødegård et al, 2014, s. 50)

2.2 Skolens rolle i integreringen

Videre vil jeg redegjøre for hvilken rolle skolen har i integreringsprosessen.

I Opplæringsloven (1998) §1-1 står det følgende:

«Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevande og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring. Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving likeverd, og solidaritet, verdiar som og kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.»

Ifølge Hilt (2020) fører det at vi er et flerkulturelt samfunn til at vi ikke kan forvente at alle elevene kan klare å identifisere seg med skolens innhold hvis innholdet baserer seg på majoritetens premisser. Dette vil si at lærerne har en viktig rolle når det kommer til å bruke dømmekraften til å utøve assimilerende praksis i skolen. Som det kommer frem i lovverket ovenfor har skolen som oppgave å videreformidle den norske kulturarven. Dette innebærer at både majoritet og minoritet blir eksponert for den norske kulturarven gjennom skolen. Norsk historie og den kristne arven er blant de bevarte temaene som fortsatt er en del av opplæringsplanen i grunnskolen. Gjennom dette fungerer skolen som en assimilerende arena. Samtidig kan et slikt fokus på norsk kulturarv by på utfordringer i et flerkulturelt samfunn, da

ikke alle vil være enige i om hvorvidt barn skal eksponeres for norske verdier på skolen. (Hilt, 2020, s. 116-119)

2.3 Nordmenn som innvandrere

Aksel Tjora (2018) trekker frem perioden mellom 1825-1930 da 850 000 nordmenn immigrerte til USA, for å skape et bilde på hvordan integrering i fellesskap kan se ut. Nordmenn i USA gikk gjennom en integreringsprosess der de gikk ifra å være norske immigranter til å bli «*norskamerikanere*». Kombinasjonen av amerikansk og norsk kultur skapte en unik identitetsfølelse. Flertallet av de norske immigrantene slo seg ned i den nordlige delen av Midtvesten. Der skapte de et fellesskap som var basert på norsk kultur og tradisjon. De fleste arbeidet som bønder, og tok på den måten med seg landsbrukstradisjonen fra Norge. I tillegg til dette dannet nordmenn et luthersk menighetsfelleskap. Gjennom dette klarte nordmenn å beholde mye av det de tok med seg av tradisjoner og kultur fra Norge.

Byene tiltrakk seg også nordmenn. I byene var det primært høyt utdannende nordmenn som samlet seg i foreninger for å være en støtte for hverandre, og for å sammen ivareta språk og kultur. Det var stoltheten og nasjonalfølelsen som samlet dem. Fortsatt i dag kan man på enkelte steder i USA, finne norskamerikanske miljøer som har tydelige norske røtter gjennom kristne menigheter, og en sterk romantisering av Norge. Selv om dette fenomenet ikke står like sterkt blant norskamerikanere nå som det gjorde før, viser det fortsatt at man som menneske har behov for å være i kontakt med røttene sine. (Tjora, 2018, s. 39-42)

Hva som skjedde i USA lang tid tilbake, har ikke nødvendigvis en direkte sammenheng med dagens innvandring til Norge. Likevel har jeg valgt å inkludere det i oppgaven siden det viser hvordan mennesker har behov for å holde på det de har vokst opp med. Senere i oppgaven vil jeg drøfte om dette kan være med på å påvirke hvordan våre nye landsmenn, og deres integreringsprosess i det norske samfunnet fungerer.

2.4 Integrering i nåtidens Norge

Dersom man studerer annengenerasjons innvandrere, finner vi et annet mønster for dem enn for førstegenerasjons innvandrerne. «*For mens innvandrere selv gjerne er innstilt på en*

krevende tilpasningsprosess, vil deres barn – som er født og oppvokst i Norge – forvente en likeverdig plass i det norske samfunnet». (Tjora, 2018, s. 41) Gjennom deltakelse i barnehage og aktiviteter blir barn med innvandrerbakgrunn innlemmet og integrert fra starten. Samtidig vil man som innvandrerbarn ha med seg noe som resten av befolkningen ikke har. Det forventes av innvandrere at de tar vare på kulturen og språket som de har tatt med seg fra hjemlandet. (Tjora, 2018, s. 41-42)

2.5 Deltakelse i samfunnet

Ifølge Ødegård, et al (2014) er nordmenn kjent for å bruke mye tid og ressurser på å drive fritidsaktiviteter og organisasjoner av ulike slag. Disse er ofte basert på frivillighet og dugnad. Gjennom dette er det store muligheter for at minoritetsbefolkningen kan bidra, og på den måten jobbe mot integrering. På den andre siden kan frivillighet og dugnad stille noen krav som ikke alle er i stand til å møte. Dette kan by på enkelte utfordringer.

I Norge er det vanlig å bidra i frivillige organisasjoner gjennom å være en frivillig medhjelper, som økonomisk giver, eller gjennom medlemskap. Mange norske frivillige organisasjoner er medlemsbaserte og demokratiske. Som medlem i en organisasjon bidrar man gjerne som frivillig på ulike måter. I tillegg har man ofte et eierskap for organisasjonen gjennom noen demokratiske rettigheter. Disse rettighetene gir mulighet til å være med å påvirke hvilke valg som tas i organisasjonen. Medlemskapsmodellen kan på denne måten bidra til å inkludere, samtidig som det kan oppleves som ekskluderende om kravene eller forpliktelsene medlemskapet innebærer, er uoverkommelige for enkelte grupper. Dette kan føre til at det ofte er «de norske» som påtar seg det nødvendige ansvaret for at organisasjonen skal kunne drives. Det kan dermed tenkes at våre nye landsmenn ikke bidrar på lik linje som majoritetsbefolkningen, siden de ikke har kunnskapen og erfaringen som kreves. (Ødegård et al., 2014, s. 55-57)

2.6 Innvandrerforeninger

Det tradisjonelle norske organisasjons- og foreningslivet jobber for å inkludere minoritetsbefolkningen. Parallelt med dette finnes det en rekke innvandrerforeninger. Det er et omstridt spørsmål i samfunnsdebatten om dette reduserer forutsetningen for integrering i

storsamfunnet eller ikke. Dette kommer av at disse foreningene gjerne bidrar til å «sveise» sammen like grupper. Dette kan være med på å gjøre at disse gruppene havner mer på sidelinjen enn hva de hadde gjort om de deltok i ordinære foreninger. Dette kan igjen føre til økt segregering, og å øke mistilliten mellom disse gruppene, og storsamfunnet. (Ødegård et al., 2014, s. 90-95)

2.7 Kultur og Interkulturell kommunikasjon

Ifølge Dahl (2017) kan kultur ses på som åndsliv, og resultat av alt som foregår av litteratur, musikk underholdning og andre skapende deler av samfunnet. Dahl inkluderer også elementer som tradisjon, mønstring av meninger, språk og religion i definisjonen av kultur. Kultur er med andre ord et stort samlebegrep som omfavner mye. Kultur kan ses på som måten menneskene i et samfunn lever på. «En beskrivende kulturforståelse legger vekt på at kultur er historisk forankret, at tradisjon er en vesentlig del av kulturen, og at det er noe vi lærer i et samfunn. Alt det vi har lært, avleirer seg som kognitive referanserammer- kulturelle koder i bakhodet – fortolkningsrammer som bidrar til at vi handler slik vi gjør» (Dahl, 2017, s. 35) Dahl (2017) hevder her at kulturen vi bærer med oss bestemmer hvordan samfunnet har lært oss å handle i samspill med andre mennesker.

Når to eller flere mennesker med ulike kulturbakgrunn holder en samtale, kan dette, ifølge Dahl (2017) kalles for en interkulturell kommunikasjon. To mennesker som har vokst opp sammen og kjenner hverandre godt trenger få ord for å formidle et budskap. Det er et eksempel på en intrakulturell kommunikasjon; en kommunikasjon som foregår innen en og samme kultur. Det finnes få samtaler som er fullt og helt intrakulturelle. De fleste av oss bærer med seg en form for kultur som vil være annerledes enn kulturen til de rundt oss. Likevel vil det naturligvis være stor forskjell på kommunikasjonen mellom to mennesker fra forskjellige steder i Norge, og en nordmann og en kineser. Jo større forskjeller det er inne kultur og språk, jo mer interkulturell vil kommunikasjonen være. I en kommunikasjon mellom mennesker med store kulturforskjeller kan vi si at det er en stor kulturavstand. (Dahl, 2017, s 77-78)

Interkulturell kommunikasjon spiller en avgjørende rolle når det gjelder kontakt med flyktninger og innvandrere. Når det gjelder migrasjon og bosetting, kan det være mange

utfordringer knyttet til språk, kultur og normer som kan skape barrierer for å etablere positive relasjoner mellom innvandrere og vertsamfunnet. Derfor er det viktig å forstå betydningen av interkulturell kommunikasjon og dens relevans i møte med flyktninger og innvandrere.

Når man skal kommunisere med flyktninger og innvandrere, er det viktig å være bevisst på kulturelle forskjeller og normer. Dette kan være knyttet til språk, religion, matvaner, kleskodeks og sosiale normer. Hvis man ikke tar hensyn til disse forskjellene, kan det skape misforståelser og misoppfatninger som kan føre til konflikt og mislykket integrasjon. Ved å ha en god forståelse av interkulturell kommunikasjon kan man unngå kulturelle overtramp og fordommer, og man kan lettere bygge tillit og etablere positive relasjoner. Dette er spesielt viktig i situasjoner der man skal hjelpe flyktninger og innvandrere med å etablere seg i samfunnet. Ved å ha en god kommunikasjon og forståelse for den enkeltes situasjon, kan man bedre tilpasse tjenester og støtte til individuelle behov.

Interkulturell kommunikasjon er en viktig faktor når det gjelder kontakt med flyktninger og innvandrere. Det handler om å forstå og respektere forskjeller i kulturelle normer og verdier, samt å kunne tilpasse seg ulike kommunikasjonsstiler. Ved å ha en god forståelse av interkulturell kommunikasjon, kan man unngå misforståelser og bygge positive relasjoner som er avgjørende for vellykket integrasjon og bosetting av flyktninger og innvandrere. (Dahl, 2013, s. 25–26)

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Ifølge Dalland (2020), er valg av metode avgjørende i en oppgave da det er dette som brukes til å undersøke og hente frem kunnskap. Det er flere ulike metoder å velge mellom, og valget av metode avhenger av problemstillingen og hva som passer best for å belyse spørsmålet på den mest hensiktsmessige måten. Metoden brukes til å samle inn data, som er informasjonen som trengs for å gjennomføre undersøkelsen. (Dalland, 2020, s. 54)

Dalland (2020) påpeker at en av måtene å se på metodevalget er at problemstillingen styrer valget. Det er flere faktorer som kan påvirke hvorfor man velger en bestemt metode, inkludert tilgjengelig tid, forskerens ekspertise og preferanser, ressurser og andre relevante faktorer. Det viktigste er å nøye vurdere hvilken metode som ser ut til å gi de beste resultatene for å belyse problemstillingen som skal undersøkes. Det er også viktig å være oppmerksom på eventuelle svakheter ved den valgte metoden og å rapportere disse i forskningsprosessen. (Dalland, 2020, s.193)

3.2 Litteraturstudie som metode

Denne oppgaven er en litteraturstudie. Jeg har valgt ut artikler som jeg mener er relevante for problemstillingen jeg har valgt. Jeg har bevisst valgt ut fagartikler som i hovedsak baserer seg på kvalitative intervjuer, der deltakerne er flyktninger eller innvandrere. Dette har jeg gjort på grunnlag av at jeg mener at kvalitative intervjuer er mest hensiktsmessige til temaet i oppgaven. Integrering som tema er komplekst, og i noen tilfeller diffust, og av den grunn mener jeg at kvalitative intervjuer vil kunne gi de mest mulig presise svarene.

3.3 Grunnlag for valg av litteratur

Integrering er også en svært individuell og subjektiv prosess. Derfor mener jeg at å intervju enkeltpersoner, for så å analysere svarene, for å finne noen felles trekk ved resultatene, vil skape interessant forskning. I tillegg har ikke nødvendigvis problemstillingen jeg har valgt et absolutt fasitsvar som gjelder for alle. Her er det både individuelle og kollektive forskjeller

som vil være med på å spille en rolle for resultatet av undersøkelsen. Temaet i oppgaven kan på mange måter ses på som omdiskutert og subjektivt, siden det finnes mange ulike oppfatninger knyttet til integrering.

3.4 Datainnsamling

Da jeg skulle finne datagrunnlaget for oppgaven gikk jeg til ORIA. Jeg søkte først bare på integrering, men fant fort ut at det var et bredt søk, og det var ikke overkommelig å bla gjennom alt. Dermed la jeg til språklæring som søkeord, og da fikk jeg bare 8 treff. Deretter endret jeg søket til integrering + flyktning. Da fikk jeg 31 resultater der flere var artikler som var relevante til tematikken jeg belyser i denne oppgaven. For å rydde bort irrelevant litteratur fra søkene mine hadde jeg fagfelleverdert tidsskrift og publikasjoner nyere en 5 år som kriterier.

Jeg valgte å starte med å gjøre søk på norsk. Jeg kunne også søkt på engelsk for å få flere søk, men etter å ha søkt på norsk var jeg tilfredsstilt med resultatene. Etter å ha utført de tre søkene som vist nedenfor, satt jeg igjen med seks artikler som alle fremstod som mer eller mindre relevante for min oppgave. Etter å ha undersøkt artiklene mer nøye, satt jeg igjen med de tre artiklene som blir presentert nedenfor.

DATABASE	DATO	SØKEORD/KOMBINASJON	ANTALL TREFF	KOMMENTARER
ORIA	12/1	Integrering	2469	For bredt søk
ORIA	12/1	Integrering + språklæring	8	For smalt
ORIA	12/1	Integrering + flyktning	31	Et godt søk

3.5 Analyse og troverdighet

Fagartiklene jeg har valgt er fagfelleverderte artikler som er publiserte av anerkjente tidsskrifter. Dette gir meg grunn til å anta at artiklene er troverdige. Samtidig gir ikke alle artiklene jeg har valgt et absolutt svar. Noen av de legger frem mulige svar på problemstillinger, eller hypoteser som kan tolkes på forskjellige måter. Noen av artiklene er basert på intervjuer av relativt få personer, noe som kan være med å gjøre resultatene mindre presise enn hva de hadde vært om det var utført av en større gruppe. Jeg mener at artiklene jeg har valgt ut er hensiktsmessige og relevante i denne oppgaven.

Kvalitative intervjuer kan være hensiktsmessige til en litteraturstudie om integrering av flyktninger fordi de kan gi en dypere forståelse av de opplevelsene og erfaringene som flyktninger har med integrering. Ved å intervjuer flyktninger og andre relevante aktører, kan man få innsikt i deres oppfatninger, holdninger og erfaringer med integrering, og identifisere barrierer og muligheter. Kvalitative intervjuer kan også gi en mer nyansert forståelse av komplekse temaer, som integrering av flyktninger, som kan være vanskelig å fange opp gjennom kvantitative metoder alene.

Når det gjelder fagfelleverderte artikler, så skal disse være troverdige og gode kilder i en oppgave fordi de har gjennomgått en grundig kvalitetskontroll av eksperter innenfor samme fagfelt. Fagfellevurdering innebærer at artikler blir sendt til andre forskere eller eksperter på området for å vurdere artikkelens relevans, pålitelighet, og forskningsmetodene som er brukt. Dette sikrer at artiklene som blir publisert i fagfelleverderte tidsskrifter har en høy standard og er basert på solid forskning. Derfor er det hensiktsmessig å bruke fagfelleverderte artikler som en kilde for å underbygge argumentene og styrke troverdigheten.

4.0 Sammendrag av artikler

Nedenfor kommer jeg til å presentere de tre fagfelleverderte artiklene jeg har valgt å inkludere i denne oppgaven. Jeg har valgt å presentere en og en artikkel for å gjøre det mest mulig oversiktlig. Først kommer jeg til å presentere oppgavene med en tabell som viser referanse, forfatter, årstall, tidsskrift, hensikt, metode, resultat og relevans til min oppgave.

Deretter vil jeg komme med et sammendrag av artikkelen der jeg trekker frem de delene av artikkelen som jeg mener er mest relevant for min oppgave.

4.1 Første artikkel

Referanse	<p>Artikkel: «Ingen vet hvem du er» - flyktningers opplevelse av omstillingsprosessen i Norge</p> <p>Forfatter: Grue, M. J., Bytingsvik, M. K. S. & Stige, S.H.</p> <p>Årstall: 2019</p> <p>Tidsskrift: Tidsskrift for psykisk helsearbeid Vol.nr: 3 s. 135-146</p>
Hensikt	<p>Hensikten med studiet er å finne ut hva flyktninger som har kommet til Norge har opplevd som viktig for omstillingsprosessen i nytt land.</p>
Metode	<p>Metoden som er nyttet for å hente frem data er kvalitative, semistrukturerte intervjuer. Deltakerne som deltok i intervjuene, var flyktninger i Norge med bred spredning i både alder og etnisitet.</p>
Resultat/funn	<p>Analysene i artikkelen belyser hvor kompleks temaet om integrering er. Videre blir det belyst hvor avgjørende det er for flyktninger å få muligheten til å være fullverdige deltakere i samfunnet, samt viktigheten av å bli sett på som en ressurs på linje med alle andre. Det konkluderes med at profesjonsutøverne rundt flyktingene har en viktig rolle relatert til omstillingsprosessen flyktninger som kommer til Norge skal gjennom.</p>
Relevans	<p>Denne artikkelen er relevant for min oppgave siden den belyser temaer rettet mot integrering av flyktninger. Dette er noe jeg ønsker å belyse videre i min oppgave.</p>

4.1.2 Hvordan oppstår integrering?

I fagartikkelen «Ingen vet hvem du er» blir det presentert noen funn fra kvalitative intervjuer utført med flyktninger som deltakere. Det er flyktninger i ulike aldersgrupper, og de kommer fra forskjellige verdensdeler. I denne artikkelen blir integrering presentert som noe som flyktninger ofte ønsker. I tillegg poengteres det at det bare vil være overkommelig å legge til rette for integrering om både flyktning og vertsland er villige til å gjøre en endring. Her henvises det til Berry (et al., 2002) som hevder følgende: «*Integrering er for eksempel ofte sterkt ønsket av flyktninger, men er bare mulig når både flyktning og vertsland ønsker gjensidig kontakt og er åpen for endring som en konsekvens av denne kontakten.*»

4.1.3 Ut av komfortsonen

Det blir altså vektlagt at det ikke bare er våre nye landsmenn som må skape en endring i seg selv, men at også vertsland har en finger med i spillet. Denne tankemåten kan være sentral også i språklæringens del av integreringsprosessen. Når våre nye landsmenn lærer norsk, må de selv endre noe både i seg selv, og i måten de lever på. De må gå ut av komfortsonen og bort fra det trygge. Dette gjennom å lære et nytt språk, og å ha frimodighet nok til å bruke språket i hverdagen. På den andre siden er nordmenn også en viktig spillebrikke i denne prosessen. Som nordmann i kontakt med våre nye landsmenn, må man være villig til å gjøre endringer, som å snakke saktere, legge om til bokmål, og forklare ord og uttrykk. Dette kan i seg selv være krevende for mange mennesker, samtidig som det kan være avgjørende for den språkrelaterte delen av integreringen.

4.1.4 Et kulturelt aspekt?

På side 3 i «Ingen vet hvem du er» blir det lagt frem hvordan ulike flyktninger har opplevd at de har blitt inkludert i ulike land. Blant annet tilsier forskning gjort av Korac (2003) at flyktninger i Italia opplever at de blir mer imøtekommet og inkludert, enn flyktninger i Nederland. Er det mulig at dette peker mot et kulturelt aspekt innen integrering?

Videre i samme artikkel får vi høre om en av deltakerne som etterlyste hjelp til språkopplæring på asylmottaket. Dette uten resultat. Ifølge Korac (2003) kan redusert tid i asylmottak, samt økte språkferdigheter, ha betydning på hvor effektivt flyktninger blir integrert i samfunnet.

Det kommer også frem i denne artikkelen at deltakerne i intervjuet opplever at det er vanskelig å få venner i Norge.

En av deltakerne i studien beskriver det slik:

«Lukket ja. For eksempel jeg treffer en person. Vi møtes to, tre, fem ganger. Jeg tenker okei, nå er vi venner, men okei hvis jeg snakker med han, han svarer på chatting eller jeg ringer han. Hvis jeg ringer ikke, de ringer ikke. Okei, jeg sier jeg skal invitere dem til noe sted. Jeg sier: «Kan du, jeg skal til, kan du bli med?» Og de sier: «Nei jeg har andre planer.» Det er umulig å få venner her.» (Grue et al., 2019, s.141)

4.2 Andre artikkel

Referanse	<p>Artikkel: «Norskprøven: god løsning eller feil problembeskrivelse?»</p> <p>Forfatter: Valen, N., Kindt, M.T. & Bjørnset, M.</p> <p>Årstall: 2021</p> <p>Tidsskrift: Søkelys på arbeidslivet, Vol. 38 (3-4), s. 257-274.</p>
Hensikt	Hensikten med studien er å finne om kandidaters språkferdigheter er en forklaring på hvorfor kandidater med innvandrerbakgrunn diskrimineres i rekrutteringsprosesser.
Metode	Det er benyttet survey med eksperimentdesign til 600 arbeidsgivere. I tillegg ble det utført intervjuer av 8 arbeidsgivere.
Resultat/funn	Det ble funnet at søkere med innvandrerbakgrunn blir diskriminert på arbeidsmarkedet på grunn av usikkerhet rundt språkferdighetene. Det blir også oppdaget at arbeidsgivers subjektive forståelse av kandidatens språknivå er mer avgjørende enn hvorvidt kandidaten har fullført en formell norskprøve eller ikke.
Relevans	Denne artikkelen belyser hvorvidt språkferdigheter påvirker innvandreres muligheter til å skaffe seg jobb. Dette er blant de momentene jeg ønsker å belyse i min egen oppgave.

4.2.1 Språkkunnskaper og arbeid

Neste fagartikkel omhandler arbeidssøkerprosessen fra en arbeidsgivers perspektiv. Her har det blitt brukt survey på 600 arbeidsgivere. Formålet med denne undersøkelsen var å finne ut hvorvidt formelle bevis på norskkunnskaper påvirker sjansen for å ansette en person som ikke har norsk som morsmål. Denne artikkelen kan altså si noe om i hvilken grad språkkunnskaper har innvirkning på mulighetene for å skaffe seg arbeid.

4.2.2 Arbeidsgivers perspektiv

Ett av funnene fra denne studien er at arbeidsgivere i større grad vektlegger arbeidssøkers subjektive oppfattelse av eget språknivå enn eventuelle formelle bevis. Det er altså flere arbeidsgivere som mener at subjektiv oppfattelse av språknivå gir bedre informasjon enn hva en norskprøve gjør.

Det blir også funnet at 94% av arbeidsgiverne vurderer arbeidssøkers språknivå når de kommer til intervju, og kun 32% sjekker om arbeidssøker har bestått norskprøve på forhånd. Dette forteller oss at å ha fullført norskprøve ikke er det som er mest avgjørende i en arbeidssøkingsprosess.

4.3 Tredje artikkel

Referanse	<p>Artikkel: «Samtaler som stimulerer til språkutvikling»</p> <p>Forfatter: Jonsmoen, K.M</p> <p>Årstall: 2021</p> <p>Utgiver: Universitetsforlaget</p>
Hensikt	Hensikten med studien er å finne ut hvorvidt et språkmakkertilbud kan ha positiv innvirkning på fremmedspråklige studenters norsklæring samt hvordan dette påvirker studieløpet.
Metode	Undersøkelsen består av logger som deltakerne har skrevet. Loggene er utarbeidet som et samarbeid mellom språkmakker og den som mottar hjelp av språkmakker. Datagrunnlaget for artikkelen er 154 logger som omhandler hva språkpartnerne har samtalt om, samt hvordan de mener at språkmakkertilbudet har fungert. Kvalitativ analyse ble nyttet i gjennomgang av dataene som ble samlet inn.
Resultat/funn	Det ble ikke trukket generelle konklusjoner i denne studien. Likevel er det noen tendenser som blir trukket frem. Det kan virke ut som at studentene som mottar hjelp fra en språkmakker opplever det som en positiv påvirkning. Dette er ikke bare relatert til språklæring, men også rettet mot å forstå norske normer og norsk kultur.
Relevans	Denne artikkelen ser jeg på som relevant på grunn av at den inneholder data relatert til hvorvidt våre nye landsmenn drar nytte av å lære det norske språket. Dette er noe jeg vil trekke frem i min oppgave, og dermed har jeg inkludert denne artikkelen i mitt datagrunnlag.

4.3.1 Hva er et språkmøte?

I fagartikkelen «Samtaler som stimulerer til språkutvikling» får vi, gjennom 154 loggførte språkmøter, lære noe om hvordan det å ha en språkmakker kan være med å påvirke språklæringen til innvandrere i Norge. Det er altså studenter som ikke har norsk som morsmål, som har fått tildelt språkmakkere de kan møte ukentlig. Språkmakkerne er norske studenter som har vært igjennom noen kurs, og som ønsker å hjelpe våre nye landsmenn med å forstå både det norske språket, og den norske kulturen bedre. Studentene som mottar hjelpen i denne undersøkelsen, blir kalt for N2- studenter.

4.3.2 Hva snakker de om?

Det kommer blant annet frem gjennom loggene at integrering ofte er samtaleevne under språkmøtene. Dette skjer ofte gjennom at N2-studenten stiller spørsmål til språkmakkeren som handler om hvordan ting fungerer i Norge. Dette kan være ulike temaer som fastlegeordninger, nøkkelhullsmerking og kildesortering. N2-studentene bruker altså språkmakkerne sine til å lære mer om det praktiske livet i Norge.

Videre kommer det også frem at kulturforskjeller er samtaleemne, og hvordan man kan forstå seg selv i samspill med andre. Dette er et sitat som blir nevnt i artikkelen: «*Videre snakket vi om norskfødte med utenlandske foreldre; hvordan vi integreres, og hva man kan gjøre feil. NN er veldig opptatt av å passe inn og tilpasse seg siden hun ble født i Kina.*» (Jonsmoen, 2021, s. 22)

4.3.3 Digitale språkmøter

Det kommer altså tydelig frem at N2-studentene bruker språkmakkerne sine til å tilegne seg informasjon som vil være nyttig for å lettere fremskynde integreringsprosessen.

Videre i artikkelen blir det fortalt at mange av språkmøtene måtte gjennomføres gjennom videosamtale grunnet pandemien som utbrøt i 2019. Det blir beskrevet at deltakerne ikke opplevde dette som en ulempe. Tvert imot var det noen som uttrykte at det gjorde det lettere å utføre språkmøtene i en ellers hektisk hverdag.

Det kommer også frem senere i artikkelen at språkparene ikke bare jobber med språket gjennom å praktisere det sammen muntlig, men også at de jobber konkret med ordforråd, uttale og setningsoppbygging.

«*Vi har snakket om hva slags serier vi liker å se på, og gitt sammendrag om hva de handler om. Studenten hadde med noen ord til møtet som han ville få forklart, bl.a «tilsvarende» og*

«tatt opp på studiet». Mens vi snakker, skriver jeg alltid ned språkfeil han gjør, og kommenterer disse på slutten av timen.» (Jonsmoen, 2021, s. 22)

Dette sitatet er hentet direkte fra en av loggene som er skrevet av en av språkmakkerne. Sitater trekker frem noe av dynamikken disse språkmøtene skaper. Her har altså N2-studenten forberedt seg gjennom å skrive ned noen ord han/hun ønsker å få forklart. I tillegg har språkmakkeren gjennom språkmøtet skrevet ned ulike språkfeil som han/hun ønsker å forklare for å hjelpe N2-studenten. Begge gjør altså en innsats for at disse språkmøtene skal ha en hensikt, å for at de skal være mest mulig hensiktsmessige.

Som nevnt ble flere av språkmøtene, som studien er basert på, utført da pandemien brøt ut. Det kommer frem gjennom loggene at dette førte til et behov for å tilegne seg nytt ordforråd knyttet til denne ekstraordinære situasjonen. I tillegg brukte N2-studentene språkmøtene til å forstå mer om situasjonen landet og verden stod i. Med andre ord ble språkmøtene viktige både for språklæringsprosessen, men også for å tilegne seg avgjørende og viktig kunnskap og informasjon.

4.3.4 Hjelp til skolearbeid

N2-studentene bruker også språkmøtene til å få hjelp og veiledning til å forberede seg til eksamener og andre skolerelaterte oppgaver. Dette skjer gjennom at de sammen bearbeider fagstoffet N2-studenten har hatt forelesning i, eller lest om. I tillegg kommer det frem at N2-student oppsummerer hva han/hun husker fra en tidligere forelesning. Det blir også nevnt at N2-studentene får hjelp til å forstå oppgaver eller innleveringer de skal levere inn.

5.0 Drøfting av funn

Videre vil jeg drøfte funnene jeg har tatt med fra de tre artiklene, og knytte de opp mot problemstillingen min, og se på hvordan disse kan knyttes opp mot skole, arbeid og fritidsaktiviteter.

5.1 Integrering i storsamfunnet

5.1.1 Kritikk av studiet

I den første artikkelen (Grue et al., 2019) kommer det frem at integrering er noe som ofte ønskes av flyktninger. Det kommer også frem, gjennom intervjuene som har blitt gjennomført i studien, at mange av våre nye landsmenn opplever at det er vanskelig å integreres i det norske samfunnet, samt at det er utfordrende å skaffe seg norske venner. Her bør man som leser være bevisst på at dette er en studie som baserer seg på en liten gruppe som bor på ett bestemt område i landet. Det er mulig at resultatene hadde sett annerledes ut hvis undersøkelsen ble utført på et annet sted i landet. Det kan hende at noen hadde opplevd at det var lettere å bli kjent med nye mennesker hvis de bodde litt lenger ute på landet. Uansett er det viktig å være bevisst på at studien er basert på flyktninger som bor i Oslo.

5.1.2 Å engasjere storsamfunnet

Det var flere av deltakerne i studien «Ingen vet hvem du er - flyktnings opplevelse av omstillingsprosessen i Norge», som opplevde at det er vanskelig å få seg venner i Norge. Det hadde muligens vært et alternativ å starte en satsning på å koble frivillige nordmenn med enten enkeltpersoner eller familier som nylig har kommet til Norge. På denne måten kunne våre nye landsmenn hatt noen å stille praktiske spørsmål til. Noen som kan introdusere de til norsk kultur og levemåte. Noen de kan praktisere norsk med. Det kan tenkes at dette ville vært en måte å framskynde språklæringen, og på den måten legge til rette for integrering i skole- og arbeidsliv.

5.1.3 Integrering og segregering

Tidligere i oppgaven redegjorde jeg litt om nordmenn som utvandret til USA. Selv om de flyttet langt bort, og tilpasset seg samfunnet, var de likevel opptatt av å holde på tradisjonene

sine. De levde sammen som nordmenn, og skapte sine egne klubber og foreninger. De tok blant annet med seg norske landbruksmetoder, i tillegg til kristne tradisjoner. De var opptatt av å ta vare på sin egen kultur og etnisitet. Dette er et eksempel på at det ikke bare er våre nye landsmenn her i Norge som kjenner på behovet for å skape miljøer der de føler seg hjemme. På denne måten kan man lettere forstå at det finnes innvandrereforeninger der innvandrere møtes for å dyrke deres egen kultur, og der de kan snakke sitt eget språk.

Det er mulig at innvandrereforeninger hindrer våre nye landsmenn i å integreres. Det kan tenkes at mangel på miljøer basert på hjemlig kultur og språk hadde skapt et større behov for å oppsøke andre foreninger eller fritidsaktiviteter som legges bedre til rette for integrering. Med dette mener jeg at om våre nye landsmenn hadde brukt mer tid på arenaer med som er dominert av majoritets, ville dette økt eksponeringen til norsk kultur og språk. Det vil være naturlig å tenke at dette ville vært positivt for språk- og integreringsprosessen.

Det samme fenomenet kan man se i språklæringen for seg selv. Når det kommer flyktninger eller innvandrere til Norge som snakker engelsk, gir dette de mulighetene til å la være å praktisere norsk. Det kan selvsagt ses på som en fordel å kunne engelsk, da dette vil gjøre det lettere å kommunisere i starten. Likevel kan det være med på å gjøre at man ikke lærer norsk, siden man ikke har like stort behov for det. Selv om man kan komme et stykke med engelsk i Norge, vil det likevel i lengden være en ulempe å ikke kunne norsk. Å kunne engelsk fra før av kan med andre ord se på som både heldig og uheldig.

Det samme kan vi si om innvandrereforeninger, eller andre miljøer som er preget av minoritetsbefolkninger. Det ville absolutt ikke ha vært uproblematisk å forby slike miljøer. (Ødegård et al., 2014, s. 20-24) Det er helt naturlig at våre nye landsmenn vil ha behov for å samle seg å dyrke sin egen kultur. Dermed ville det vært en sterk invadering å forby disse miljøene. En kombinasjon av å engasjere seg i miljøer der man primært møter nordmenn i tillegg til å holde på miljøer der man dyrker eget språk og egen kultur vil sannsynligvis være det optimale.

5.1.4 Hva betyr kultur?

Ifølge Korac (2003) har flyktninger i Italia lettere for å skaffe seg venner enn for eksempel flyktninger i Nederland. Korac (2003) forteller om intervjuer som er gjennomført av flyktninger i Roma og i Amsterdam. Det kommer frem at de i Roma ikke hadde problemer

med å finne seg italienske venner. De i Amsterdam derimot, slet med å skaffe seg Nederlandske venner. I tillegg følte flyktingene i Roma seg mer inkludert og hjemme, enn de i Amsterdam. Hvis vi knytter dette opp til studien som ble gjennomført av Grue, M. J., et al (2019) kan vi se at flyktingenes opplevelse i Norge ligner på flyktingenes opplevelse i Amsterdam. Det kan naturligvis være en rekke forklaringer på hva som gjør at flyktinger får seg venner og føler seg hjemme i et nytt land eller ei. En av forklaringene kan være kulturen i landet. Noen land har en åpen kultur der man snakker med fremmede, mens andre land er mer lukka.

Hvilken betydning kan den norske kulturen ha på integreringen i Norge? Dessverre kan den norske kulturen også gjøre det vanskelig for flyktinger og innvandrere å bli fullt integrert i samfunnet. Det er flere faktorer som spiller inn her. En faktor er at den norske kulturen kan være ganske lukket og reservert. Mange nordmenn har et tett forhold til familie og venner, og det kan være vanskelig for innvandrere å bli inkludert i dette sosiale nettverket. Det kan også være vanskelig å forstå de sosiale kodene og normene som gjelder i Norge, og dette kan føre til misforståelser og konflikter.

5.1.5 Kulturelle forskjeller og fordommer

Kulturelle forskjeller og fordommer spiller også en rolle in integreringen. (Dahl, 2013, s. 69–70) Nordmenn kan ha visse forventninger til hvordan innvandrere og flyktinger skal oppføre seg og tilpasse seg den norske kulturen, og dette kan føre til misforståelser og konflikter. På samme måte kan også innvandrere og flyktinger ha visse fordommer mot nordmenn og den norske kulturen, som kan gjøre det vanskelig å integrere seg i samfunnet. For å forstå disse utfordringene på best mulig vis er det viktig å jobbe for økt kunnskap og forståelse av ulike kulturer og bakgrunner. Dette kan gjøres gjennom utdanning, kulturutveksling og bevissthet om ulike kulturelle normer og verdier. Det er også viktig å jobbe for å øke arbeidsmulighetene for innvandrere og flyktinger, og å skape et mer inkluderende og åpent samfunn som oppfordrer til integrasjon og deltakelse.

Å kommunisere å tvers av kultur, religion og bakgrunn, er en del av den interkulturelle kommunikasjonen som jeg belyste tidligere. Skal vi få til en god integrering av våre nye landsmenn er det avgjørende med gjensidig respekt. Dette kan for enkelte personer eller grupper være utfordrende, og dette er muligens en av årsakene til at ikke alle føler seg inkluderte i samfunnet. Dermed vil det å ha økt fokus på hva integrering virkelig er, og

hvordan interkulturell kommunikasjon er broen til inkludering, være et av flere tiltak som kan oppfordrer til integrering og deltakelse.

5.2 Integrering i skolen

5.2.1 Språkmøter og integrering

I artikkelen «Samtaler som stimulerer til språkutvikling» utarbeidet av Oslo Met, er det forsket på om å ha en språkmakker kan hjelpe N2 studenter. Det kommer tydelig frem i de ulike loggene i artikkelen at mange av N2-studentene opplevde at de hadde stort utbytte av språkmøtene. Ikke bare var det en studierelatert hjelp, men også en hjelp til å forstå Norge, og til å forstå norsk. Hva kan vi lære av dette?

Med grunnlag i funnene jeg har presentert ovenfor, vil det være en naturlig påstand at det å skaffe seg et norsktalende nettverk vil ha en positiv innvirkning på hvor fort en flyktning eller innvandrer lærer norsk. Kan det tenkes at en satsning på å engasjere frivillige nordmenn til å være en slags «integreringshjelp» er en måte å bedre integrere våre nye landsmenn på? Som tidligere nevnt er integrering er prosess som må skje mellom minoritets- og majoritetsbefolkningen. To grupper skal altså flettes sammen, og innsatsen må komme fra begge sider. Vi kan altså ikke forvente at våre nye landsmenn har forutsetninger til å integrere seg på egenhånd.

I artikkelen «Samtaler som stimulerer til språkutvikling» forstår vi at N2-studenter nytter godt av å ha en språkmakker. N2- studenter er derimot bare en liten del av våre nye landsmenn. Kan det tenkes at arbeidsinnvandrere, eller flyktninger som har arbeid som mål, også kunne hatt god nytte av et lignende tilbud? Å være student kan være en krevende prosess, uavhengig av om man har bakgrunn fra et annet land eller ikke. Likevel vil naturligvis det å være i en integreringsprosess, samtidig som man studerer, være ekstra krevende. Dermed kan man gjerne tenke at det er naturlig at det er akkurat N2-studenter som får denne typen hjelp.

Samtidig er det andre grupper i landet som også kunne nytt godt av et slikt tiltak. Det handler om å ha noen som lærer deg de små tingene som er avgjørende for å få til integrering. Dette

kan være noe så enkelt som å få forklart viktigheten av å delta på dugnad. Tidligere i oppgaven brukte jeg dugnad som et eksempel på en del av det norske samfunnet, som kan være vanskelig for enkelte grupper å forstå. Her kan man igjen trekke frem viktigheten av å forstå at integrering er en prosess som skjer mellom to parter, og ikke noe som skapes ene og alene av en gruppe.

5.3 Integrering i arbeid

5.3.1 Norskprøven og integrering

Det ble forsket på hvorvidt norskprøven er med på å påvirke om innvandrere har bedre mulighet for å bli ansatt hvis de har bestått norskprøven. I artikkelen Norskprøven: god løsning eller feil problembeskrivelse? (Valen et al., 2021) så vi at det ble funnet ut at norskprøven er noe som arbeidsgivere vektlegger, men at deres subjektive oppfattelse av arbeidssøkers norsknivå vektlegges mer. Artikkelen viser at arbeidsgiver ofte bruker jobbintervjusettingen til selv å vurdere søkers norskerferdigheter. Selv om norskprøven ikke er like avgjørende som man skulle tro, er det likevel en faktor som bør vektlegges.

Integrering kan defineres som å være deltakende i storsamfunnet. Dette kan bety flere ting, men arbeidssted og skole vil naturlig nok regnes som de to største arenaene for dette. Det er her flest mennesker samles, og har en kontinuerlig tilknytning til andre i samme posisjon som seg selv. Norskprøven er et bevis på hvilke norskerferdigheter en innehar etter en gitt standard, og som kan påvirke hvilke muligheter man har på arbeidsmarkedet.

Dette mener jeg er relevant i oppgaven siden det belyser sammenhengen mellom språklærings- og integreringsprosessen. Basert på resultatene fra studien fra artikkelen, kan man anta at gode norskerferdigheter øker mulighetene for å skaffe seg arbeid, noe som igjen er en del av integreringsprosessen.

Faremomentet er at de av våre nye landsmenn som skårer lavt på Norskprøven, eller blir vurdert som språksvake av arbeidsgiver, ofte ender opp med jobber som i liten grad bidrar til videre utvikling av kulturell og språklig forståelse. Dette fører til at ønsket progresjon og integrering ikke oppnås.

En arbeidsplass er et sted man gjerne samhandler med andre mennesker, og av den grunn er det naturlig å tenke at det er en god integreringsarena. Selv om dette i mange tilfeller kan stemme, må man også ta høyde for at en del innvandrere og flyktninger har jobber med lite, eller ingen samhandling eller kommunikasjon med andre mennesker. Dette kan være jobber relatert til renhold, transport eller andre arbeidsoppgaver som utføres i selvstendighet. Dermed kan man si at arbeidslivet kan være en god arena for språklæring og integrering, men ikke i alle tilfeller.

6.0 Konklusjon

I denne oppgaven var målet å finne svar på hvilke faktorer som påvirker språklærings- og integreringsprosessen. Dette har jeg gjort både gjennom å trekke frem samfunns- og kulturelle faktorer, i tillegg til de tre arenaene skole, arbeid og fritidsaktiviteter. Tidlig i oppgaven redegjorde jeg om hva integrering er, og jeg la til rette for drøfting gjennom å trekke frem relevant fagstoff og relevante fagfellevurderte artikler. Tematikken i denne oppgaven har ikke nødvendigvis noe matematisk eller statistisk fasisvar. Likevel har jeg gjennom analyse av relevant litteratur kommet frem til noen mulige konklusjoner på problemstillingen.

6.1 Fritidsaktiviteter som arena

Temaet jeg har valgt er stort og komplekst, og av den grunn er det vanskelig å finne statistisk eller matematisk korrekte svar. Dermed har jeg brukt fagstoffet og datagrunnlaget som jeg har valgt til å vurdere temaet som er belyst i problemstillingen. Jeg har redegjort om fritidsaktiviteter som er viktig arena som våre nye landsmenn kan bruke til å til å utvide det sosiale nettverket sitt, både med nordmenn og mennesker med andre nasjonaliteter. Jeg valgte å inkludere fritidsaktiviteter i oppgaven siden jeg vurderer at nordmenn, på generell basis, er organiserte i ulike fritidsaktiviteter. Av den grunn kan det være naturlig å tenke at å delta i fritidsaktiviteter er en god måte å skaffe seg et sosialt nettverk som inkluderer nordmenn.

6.2 Skole som arena

I artikkelen «Samtaler som stimulerer til språkutvikling» (Jonsmoen 2021) kom det frem at fremmedspråklige studentene hadde hatt god nytte og hjelp av språkmakkeren sin. I drøftingsdelen påpekte jeg at dette er et tiltak som nok også kunne vært til god hjelp for mange i ulike andre settinger, både innen skole og arbeidsliv.

Jeg har gjennom de siste årene hatt mye kontakt med både flyktninger og innvandrere som har kommet til Norge. Dette både gjennom arbeid og fritid. Noe som jeg har observert, er at foreldre som kommer til Norge med barn, opplever at barna lærer språket fortere, og har lettere for å integreres i samfunnet, blant annet ved at de raskere får venner, enn foreldrene

selv. Hvis dette stemmer, kan det være en indikator på at skolen fungerer rimelig bra som integreringsarena. Jeg har valgt å trekke dette fram som en selvstendig refleksjon, men som jeg på ingen måte baserer denne oppgaven på.

6.3 Arbeidsliv som arena

Arbeidslivet er en arena som bidrar til både språklæring og integrering. Å komme seg ut i arbeidslivet bli generelt sett på som å være deltakende i samfunnet, noe som dermed også vurderes som viktig i integreringsprosessen. I teoridelen fant jeg at graden av språkferdigheter ble vektlagt ved ansettelser. Dette understrekte jeg videre i drøftingsdelen. Når vi vet hvilke verktøy som må til for at en god integrering skal finne sted, er det viktig at vi også får disse på plass. Slik samfunnet vårt fungerer, er det gjennom politiske vedtak det blir bevilget midler til å fremme språkopplæring på nasjonalt plan.

6.4 Integrering. Et delt ansvar

Et av de mest sentrale funnene i dette litteraturstudiet, er synet på integrering som en prosess som skjer mellom minoritets- og majoritetsgrupper. Om man skal knytte denne definisjonen på integrering opp mot min problemstilling, vil det være naturlig å vurdere hvordan vi som nordmenn kan gjøre fritidsaktiviteter, skole- og arbeidsliv til arenaer som legger best mulig til rette for integrering.

Hvem har ansvaret for å informere innvandrerforeldre om at de bør stille til dugnad i idrettshallen der sønnen går på håndball, hvilke uteklær er det nødvendig å ha til de ulike årstider, og hvordan fungerer et barneselskap? Det finnes mange detaljer som er både nyttige og viktige for våre nye landsmenn å vite. I barnehager og skoler er det mye vi som etnisk norske tar som selvfølgeligheter, men som er fremmed kunnskap for innvandrere.

Til syvende og sist er det vi nordmenn som har den kunnskapen som trengs for å kunne spre samfunns- og kulturkunnskapen videre, og for dermed å kunne få til en rask og god integreringsprosess. Der er med andre ord et samfunnsansvar som hviler på hele Norges befolkning.

6.5 Avsluttende refleksjoner

Oppsummerende kan det konkluderes med at fritidsaktiviteter, skole- og arbeidsliv spiller en viktig rolle i å støtte opp om språklæring og integrering i Norge. Det er avgjørende å anerkjenne betydningen av å tilby en helhetlig tilnærming til integrering som omfatter alle aspekter av livet til innvandrere. En integreringspolitikk som legger til rette for tilgang til utdanning, arbeidsliv og fritidsaktiviteter, skaper muligheter for en god inkluderende samfunnsdeltakelse, og vil også kunne forbedre innvandreres livskvalitet.

Mange spørsmål dukker opp i kjølvannet av dette. Hvordan kan vi bygge opp et kollektivt ansvar for å ta imot våre nye landsmenn? Skal det være en offentlig oppgave, eller er det måter å få dette til basert på frivillighet? Kan vi lære noe av de landene som har en god integrering? Dersom det skal være et mål for oss som nasjon at de som kommer til landet vårt, skal oppleve seg som en del av det norske samfunnet, og ikke bli sittende fast i følelsen av å være i en parentes, da må dette jobbes med, og fremmes som et felles ansvar både blant politikere, i offentlig og privat sektor, på alle nivå i skolesystemet og i arbeidslivet, og inn i frivillige lag og organisasjoner. Dette er en stor og krevende prosess, og mye godt blir allerede gjort. Vi trenger å få integrering inn i vår bevissthet, som noe som angår oss, den enkelte av oss. Det er vi som er samfunnet. Det er derfor også vi som må handle.

Det er viktig å understreke at integreringsarbeidet er en kontinuerlig prosess, og det er behov for å fortsette å utvikle og forbedre tilnærmingene som brukes. Videre forskning, og evaluering av integreringspolitikken, vil være avgjørende for å fortsette å identifisere hva som fungerer og hva som kan forbedres, slik at integreringen kan bli enda bedre i fremtiden.

Litteraturliste

Aanesen, K. H. (2020). Integrering, assimilering, segregering og marginalisering.
<https://ndla.no/subject:1:fb6ad516-0108-4059-acc3-3c5f13f49368/topic:1:e47486fd-1c96-4e58-a0a2-d520d3950013/topic:1:a35a4b4a-e971-4277-a114-7bc4de332a0a/resource:37f10e0d-4ab5-4e83-952f-b9639c514673>

Bø, B. (2022). Sosialt arbeid i et flerkulturelt samfunn; Nye forståelser, utfordringer og kunnskapsbehov. <https://fontene.no/forskning/sosialt-arbeid-i-et-flerkulturelt-samfunn-6.584.865561.dd4987e4b5>

Dahl, Ø. (2013). *Møter mellom mennesker innføring i interkulturell kommunikasjon* (2. utg).
Gyldendal akademisk. (Selvvalgt 300 sider)

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7.utg.). Gyldendal Norsk Forlag AS.

Glemmestad, H. (2021). *Arbeidsinkludering i sosialt arbeid* (L. C. Kleppe, Red.).
Fagbokforlaget.

Grue, M. J., Bytingsvik, M. K. S. & Stige, S.H. (2019). Ingen vet hvem du er - flyktningers opplevelse av omstillingsprosessen i Norge. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid* Vol. nr: 3 s. 135-146.

Hilt, L.T. (2020) *Integrering og utdanning*. Fagbokforlaget. (Selvvalgt 195 sider)

Jonsmoen, K.M. (2021). Samtaler som stimulerer til språkutvikling. *Uniped (Lillehammer)*, 2021, Vol. 44 (1), s. 17-30.

Kompetanse Norge. (2023). Norskprøve.

<https://www.kompetansenorge.no/prover/norskprove/om-proven/>

Korac, M. (2003). Integration and how we facilitate it: A comparative study of the settlement experiences of refugees in Italy and the Netherlands. *Sociology*, 37(1), 51-68. DOI: <https://doi.org/10.1177/0038038503037001387>

Opplæringsloven. (1998). Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) (LOV-1998-07-17-61). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Tjora, A. (2018) *Hva er fellesskap*. Universitetsforlaget. (Selvvalgt 150 sider)

Valen, N., Kindt, M.T. & Bjørnset, M. (202). Norskprøven: god løsning eller feil problembeskrivelse? *Søkelys på arbeidslivet*, Vol. 38 (3-4), s. 257-274.

Ødegård, G., Loga, J., Steen-Johnsen, K., Ravneberg, B. *Fellesskap og forskjellighet*. (2014) Abstrakt forlag. (Selvvalgt 200 sider)